

Debreceni Ítéltábla

Pf.I.20.015/2025/4. szám

A Debreceni Ítéltábla a Zolnay Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Zolnay Péter ügyvéd) által képviselt I. rendű felperes neve (cím) I. rendű, II. rendű felperes neve (cím) II. rendű és III. rendű felperes neve (cím) III. rendű felpereseknek – a dr. László Henriett kamarai jogtanácsos által képviselt alperes neve (cím) alperessel szemben sérelemdíj megfizetése iránt indított perében, amely perbe az alperes pernyertesége érdekében az ifj. dr. Horváth Ferenc ügyvéd (cím) által képviselt beavatkozott neve . (cím) beavatkozott, a Nyíregyházi Törvényszék 12.P.20.919/2023/40. számú ítélete ellen az alperes részéről 42. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét részben megváltoztatja, és kötelezi az I. rendű felperest, hogy legkésőbb ezen ítélet meghozatalától számított 60. (hatvanadik) napig fizessen meg a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlája javára 1 500 000 (egymillió-ötszázezer) forint meg nem fizetett kereseti illetéket, amelynek során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni, illetőleg azt állapítja meg, hogy 3 000 000 (hárommillió) forint meg nem fizetett kereseti illeték marad az állam terhén, egyebekben az elsőfokú ítélet nem fellebbezett rendelkezéseit nem érinti; a fellebbezett részét részben megváltoztatja, és az alperes által a II. rendű felperesnek fizetendő sérelemdíj tőkeösszegét 15 000 000 (tizenötmillió) forintra, a III. rendű felperesnek fizetendő sérelemdíj tőkeösszegét 12 000 000 (tizenkétfélmillió) forintra leszállítja, amelyet meghaladóan a II. és III. rendű felperesek keresetét elutasítja, egyebekben az elsőfokú ítéletet annak fellebbezett részében helyben hagyja.

Kötelezi a II. rendű felperest, hogy 1 200 000 (egymillió-kétszázezer) forint, a III. rendű felperest, hogy 1 040 000 (egymillió-negyvenezer) forint meg nem fizetett fellebbezési illetéket legkésőbb ezen ítélet meghozatalától számított 60. (hatvanadik) napig fizessenek meg a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlája javára, amelynek során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni

Megállapítja, hogy 320 000 (háromszázhuszezer) forint meg nem fizetett fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított – a másodfokú eljárás szempontjából jelentős – tényállás szerint a házasságban élő II. és III. rendű felperesek az I. rendű felperes szülei, akinek 2022. június 3-i születését megelőzően az alperes végezte a II. rendű felperes várandósgondozását. Az alperes ennek során hiányosan végezte a várandósság 18. és 22. heteiben történt ultrahang-vizsgálatokat, ezért nem észlelte, hogy a magzat szemgolyói hiányoztak, holott a várandósság emiatt megszakítható lett volna annak 24. hetéig.

[2] Megszületését követően az I. rendű felperes visszamaradt a fejlődésben a kortársaihoz képest: hangra felfigyel, tárgyakat meg tud fogni, de a koordinációja elmarad a korának megfelelőtől, csak segítséggel jár, félénk, zajoktól, ismeretlen tapintású dolgoktól megijed. A javasolt fejlesztőtornákra a II. és III. rendű felperesek elviszik, de lakóhelyükön – speciális intézmény hiányában – az óvodai és iskolai elhelyezés nem oldható meg. A II. és III. rendű felperesek élete terveikhez képest az I. rendű felperes fejlődési rendellenessége miatt jelentősen megváltozott. A II. rendű felperes mindennapjait teljes egészében az ő felügyelete, ellátása, fejlesztése tölti ki, amiben a III. rendű felperes a munkája miatt nagyon keveset tud segíteni. A felperesek nem járnak társaságba, mert az I. rendű felperes félénk, megijed az ismeretlen zajoktól, a II. és III. rendű felperesek pedig nehezen élik meg, hogy idegenek másként tekintenek az I. rendű felperesre a szemgolyók hiánya miatt, és hogy nem tud játszani a hasonló korú gyermekekkel.

[3] Az I. rendű felperes a II. és III. rendű felperesek első gyermeke. Több éven keresztül tervezték a családalapítást, gyermekvállalást, tudatosan készültek arra. Több gyermeket szerettek volna. Az, hogy az I. rendű felperes fogyatékkal született megviseli a II. és III. rendű felpereseket, de közvetlen családjukat is: azt gyászként élték meg.

[4] A felperesek a keresetükben kérték az alperes kötelezését az I. rendű felperes javára 40 000 000, a II. és III. rendű felperesek javára személyenként 30 000 000 Ft sérelemdíj és ennek 2022. június 4-től számított kamatai, valamint perköltségük megfizetésére. A II. és III. rendű felperesek – másodfokú eljárás szempontjából jelentős – hivatkozása szerint az alperes gondosságot nélkülöző magatartása miatt sérült a II. rendű felperes önrendelkezési joga a várandósság megszakítására, továbbá mindkettejük családtervezéshez való joga is. Hátrányként a köztudomásúlag elfogadható nem vagyoni sérelmekre hivatkoztak.

[5] Az alperes az ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását és a felperesek perköltségben történő marasztalását. Nemcsak jogalapjában, hanem összecszerűségében is vitatta a keresetet, mert álláspontja szerint a II. és III. rendű felperesek által kért sérelemdíj eltúlzott.

[6] Az alperes felelősségbiztosítójaként fellépő beavatkozó nem tett önállóan érdemi nyilatkozatot.

[7] Az elsőfokú bíróság a fellebbezett ítéletével elutasította az I. rendű felperes keresetét és kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a II. rendű felperesnek 30 000 000, a III. rendű felperesnek 25 000 000 Ft sérelemdíjat és azok 2022. június 4-től számított kamatait,

amelyet meghaladóan a III. rendű felperes keresetét is elutasította. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a II. és III. rendű felpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 1 158 400 Ft perköltséget és megállapította, hogy 1 500 000 Ft feljegyzett eljárási illeték az állam terhén marad.

[8] Az ítélet – másodfokú eljárás szempontjából jelentős – indokolása szerint részben a perben beszerzett szakértői vélemény, részben a II. és III. rendű felperesek nyilatkozatai, részben a meghallgatott tanúk vallomásai alapján állapította meg az I. rendű felperes állapotát, és azt is a tanúvallomások alapján állapította meg, hogy az I. rendű felperes fejlődési rendellenessége milyen változásokat, nehézséget okozott a II. és III. rendű felperesek életében.

[9] Az ítélet jogi indokolásnak nevezett részében pedig – egyebek mellett – megállapította, hogy az alperes elmulasztotta a szemüregek kötelező vizsgálatát, ezzel a mulasztásával pedig elvette a II. rendű felperestől az önrendelkezési jog gyakorlásának lehetőségét, azaz annak eldöntését, hogy a súlyosan sérült, gyógyíthatatlan beteg magzatát megtartja-e, továbbá sérült a II. és III. rendű felperesek családtervezéshez fűződő személyiségi joga. Az alperes helytálló védekezésében foglaltaknak megfelelően azonban az I. rendű felperes mint a genetikai, teratológiai ártalom következtében fogyatékossgal született gyermek a saját jogán nem léphetett fel igénnyel, ezért az ő keresetét elutasította.

[10] A II. és III. rendű felpereseknek járó sérelemdíj összegét a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:52. §-ának (3) bekezdése alapján annak figyelembevételével állapította meg, hogy fiatal felnőttként első gyermeküket várták, tudatosan készültek a gyermekvállalásra, megtervezve életüket, és az alperes mulasztása következtében nem tudták megfontolni, vállalják-e egy gyógyíthatatlan, élete végéig segítségre szoruló gyermek világrahozatalát, felnevelését, majd a szülés után teljesen váratlanul, felkészületlenül érte őket az I. rendű felperes egészségi állapota. Figyelembe vette, hogy az önrendelkezési, illetve családtervezési jog sérelme miatt II. és III. rendű felperesek olyan helyzetbe kerültek, hogy meg kell birkózniuk nemcsak a ténnyel, hogy gyermekük nem olyan, mint a többi gyermek, de a felnőttek is sokszor idegenkedve néznek rá, és azzal is, hogy a fejlesztése, legalább részben az önálló életre való felkészítése hosszadalmas, megterhelő feladat lesz számukra. Értékelte azt is, hogy a jogsértés nemcsak a II. és III. rendű felperesekre, hanem környezetükre is hatással volt. Családjuk folyamatosan szembesül a felperesek nehézségeivel, azzal hogy életük nem várt módon alakult. Jelentőséget tulajdonított annak is, hogy II. rendű felperesre több terhet ró az I. rendű felperes nevelése, ő van vele folyamatosan, többször szembesül a reakciókkal, míg a III. rendű felperes a munkája miatt a nap nagyobb részét távol tölti, lehetősége van legalább részben elszakadni. Mindezek együttes figyelembevételével határozta meg a sérelemdíj mértékét a II. rendű felperes esetében a keresettel egyezően 30 000 000, a III. rendű felperes esetében 25 000 000 Ft-ban, amely összegek után kamat fizetésére is kötelezte az alperest. Megjegyezte, hogy bár a bíróság a sérelemdíj mértékének meghatározásánál figyelemmel van a bírói gyakorlatra, azonban az egyes ügyekben hozott döntéseket nem lehet automatikusan alapul venni, hanem vizsgálni kell az egyéni körülményeket is. Ezért a felperesek által (33. sorszám alatt) csatolt ítélet nem támasztja alá teljes egészében a kért sérelemdíj összegét, mivel a tényállás a perbelitől jelentős mértékben eltért mind a jogalap, mind a bekövetkezett sérelem tekintetében.

[11] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. §-ának (2) bekezdése alapján kötelezte az alperest perköltség fizetésére a II. és III. rendű felperesek részére, amelynek mértékét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 3. §-ának (2) és 4/A. §-ának (1) bekezdései alapján állapított meg. Ennek meghatározásánál figyelembe vette, és ezért a pervesztes I. rendű felperest nem kötelezte perköltség fizetésére az alperes és a beavatkozó részére, hogy az alperes a jogalapot illetően pervesztes lett, az alperes és a beavatkozó pedig valamennyi felperes tekintetében nyilatkozott, ezért az I. rendű felperes perben állása nem okozott nekik többletköltséget. Ugyanezen okból – mert a szakértő kirendelésére a jogalapra vonatkozott, amely kérdésben az alperes teljes egészében pervesztes lett – figyelmen kívül hagyta a perköltség mértékének meghatározásánál az alperes által előlegezett szakértői díjat, az teljes egészében az alperes terhén marad.

[12] A per tárgyi illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt eljárási illetékről a Pp. 101. §-ának (1) bekezdése alapján rendelkezett. Az illeték a Pp. 102. §-a szerint alkalmazandó 83. § (3) bekezdése alapján az állam terhén marad, mivel a túlnyomórészt pervesztes alperes személyes illetékmentes, a felperesek tekintetében pedig fennállnak a Pp. 83. §-ának (3) bekezdésében írtak.

[13] Az alperes a fellebbezésben kérte az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását, és a megítélt sérelemdíj leszállítását a II. rendű felperes vonatkozásában 13 000 000, a III. rendű felperes esetében 10 000 000 Ft-ra, és hogy az ítéltábla kötelezze őket a felmerült első- és másodfokú perköltség megfizetésére (a Pp. mindenkor hatályos vonatkozó rendelkezései és a R. alapján). Hivatkozása szerint a sérelemdíj összege túlzó, figyelembe véve az elszenvedett és kompenzálendő nem vagyoni hátrányt, a káreseménykori ár- és értékviszonyokat, valamint az ítélkezési gyakorlatot. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást, majd ismertetve a Ptk. 2:52. §-ának (1) – (3) bekezdéseit hangsúlyozta, hogy a sérelemdíj alapvető funkciója a kompenzáció a nem vagyoni sérelemért. Idézve a jogirodalomból és a bírói gyakorlatból is kiemelte, hogy ilyen igény érvényesítése esetén elsődlegesen azt kell vizsgálni, hogy a jogsértés ténylegesen a jogosult személyiségi jogait sértve, milyen hátrányos hatást váltott ki, azzal hogy a nem vagyoni károsodás a személyiség értékminőségének csökkenése. Utalt arra is, hogy a II. és III. rendű felperesek tettek állításokat a vagyoni hátrányaikra is (az I. rendű felperes fejlesztésére alkalmas településre költözés kérdése, jogfenntartó nyilatkozat a II. rendű felperes jövedelemvesztésére), azaz a kért összegbe beleértették bizonyos vagyoni káruk kompenzálását is. A következőes bírói gyakorlat alapján azonban a szülőknek a fogyatékosan megszületett gyermek léte miatt megnehezült élete jelenti polgári értelemben azt a vagyoni és nem vagyoni kárt, amely pénzben kifejezve az orvosi mulasztás folytán az egészségügyi intézményre áthárítható. A nem vagyoni károsodást jelentő személyiség értékminőségének csökkenése pedig akkor állapítható meg, ha a személyiséget jellemző helyzet a korábbihoz képest hátrányosan megváltozik. Köztudomású és teljesen életszerű a II. és III. rendű felperesek személyes nyilatkozata e tekintetben, amelyet az ítéleti tényállás is helyesen rögzít, azon túlmenő hátrányt azonban nem igazoltak. Pszichológus szakértővel bizonyítható pszichés hátrány sem érte őket, miként – erre hivatkozással – visszavonták e bizonyítási indítványukat is. Kétségtelen, hogy a látássérült személyeknek több erőfeszítésébe telik a mindennapi élet rutinfeladatainak és egyéb teendőinek a magabiztos elsajátítása és valóban kihívásokkal kell szembesülniük, azonban akadálymentes világunkban ők is korlátlanul tudnak információhoz jutni, mindennapi tevékenységeiket – értve ezalatt a tanulmányaikat is – végezni, hosszabb távon gyakorlatilag önálló életvitelt folytatni, amelyet a II. rendű felperes is elismert. A

perben nem merült fel súlyos hátrányra vonatkozó peradat, amely megalapozná a bírói gyakorlatban kirívó sérelemdíjat, továbbá nem állították és bizonyították, hogy a párkapcsolatukat hátrány érte, vagy bármilyen az egészségkárosodott gyermek megszületésével és nevelésével összefüggő, a köztudomású tényeken túli, a szokásos mértéket meghaladó hátrányuk keletkezett. Az összecszerűség eltúlzott volta tekintetében utalt a jelenkori ár- és értékviszonyokra, valamint a (fellebbezésben részben idézett) bírói gyakorlatra is, amely alapján arra is hivatkozott, hogy egészségügyi intézmény terhesség alatti diagnosztikai tévedése, mulasztása folytán egészségkárosodottan született gyermekek vonatkozásában a jelen ügyben elszenvedett hátrányokhoz képest alkalmanként sokkal súlyosabb jogkövetkezménnyel járó esetekben megítélt sérelemdíj összege egyik esetben sem haladta meg a 10-12 000 000 Ft-ot (Kúria Pfv.III.20.140/2022/6. és Pfv.III.21.297/2022/6., Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.264/2023/3, 7.Pf.20.040/2024/7/11., Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.251/2024/6. számú határozatai). Hivatkozása szerint továbbá a sérelemdíj összege csak relatív kompenzáció lehet, amelynek összegénél nem hagyható figyelmen kívül a II. és III. rendű felperesek által elszenvedett nem vagyoni hátrány, amely a jelen esetben nem haladta meg a szokásos mértéket, nem hagyható figyelmen kívül a makrogazdasági környezet, a káreseménykori ár- és értékviszonyok, továbbá a hasonló ügyekben megközelítőleg azonos súlyú nem vagyoni sérelmet szenvedettek részére megítélt sérelemdíj.

[14] A II. és III. rendű felperesek a fellebbezési ellenkérelmükben kérték az elsőfokú ítélet indokai alapján történő helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségben való marasztalását. Álláspontjuk szerint a fellebbezésben citált eseti döntések áttekintése után az alábbi állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság által megítélt sérelemdíj szükséges az őket ért kár és joghátrány kompenzálására. Kiemelte a Debreceni Ítéltábla fellebbezésben is hivatkozott Pf.I.20.251/2024/6. számú határozatát, amelyben 2016-ban történt jogsértés alapján (eljárásjogi okokból) 17 000 000 Ft sérelemdíjat ítélték meg a közepsúlyos értelmi fogyatékos Down-szindrómás gyermeket nevelő szülőknek. A jelen perbeli káresemény azonban 2022-ben történt, ezért a jelen perben megítélt sérelemdíj nem eltúlzott. A Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.680/2023/4/II. számú ítéletéből pedig jól látható, hogy az ítélezési gyakorlat miként változik a súlyos személyiségi jogsértés esetén megítélhető sérelemdíj volumenét illetően. Hivatkozásuk szerint nem elhanyagolható szempont a 2021-ben megvalósított egészségügyi béremelés sem, amelynek részeként több, mint a duplájára emelték az orvosi béreket, amely egyelőre nem tükröződik a megítélt sérelemdíjak összegében, holott az értékviszonyok alakításánál ezt is figyelembe kell venni, mivel nem állhat fenn aránytalanság az orvosbérek szintje és sérelemdíjak összege között. Az I. rendű felperes továbbá nem pusztán, hogy vak, hanem a szemgolyója is hiányzik, amely távolról is jól látható, egyelőre (a növekedéséig) nem korrigálható torzulást okoz az arcán, amely másoknak ijesztő lehet. Emellett a mozgásának fejlődése igen jelentősen visszamaradt, mivel nem lát, nincsenek céljai sem, hogy bármit elérjen. Az idegenektől fél, lényegében csak a szüleit ismeri fel. A szellemi fejlődése is visszamaradott, bár ennek a mértéke egyelőre nem mérhető fel. Írni és olvasni nem fog tudni megtanulni, ezért a fejlődése hatalmas hiányosságokat fog szenvedni, az önálló életvitelre pedig képtelen, mindenhová a II. és III. rendű felpereseknek kell vinni és mindenben támogatni. Az alperes „akadálymentes világra” vonatkozó megjegyzése pedig egy idealisztikus társadalomra vonatkozik: Magyarországon a fogyatékkal élő személyeket másodrendű állampolgárnak tartják és akként is kezelik őket. A kötelező akadálymentesítések nem történtek meg, ugyanígy nem elérhető a számukra olyan nevelési, oktatási intézmény sem, ahol az I. rendű felperessel érdemben tudnának foglalkozni. Álláspontjuk szerint az ennek megteremtéséhez szükséges feltételeket nem a vagyoni károk között kell rendezni, mert vagyoni kárként nem fogalmazódhat meg, hogy a II. és III. rendű

felperesek olyan városba szeretnének költözni, amely lehetőséget ad az I. rendű felperes fejlesztéséhez és egy elfogadhatóbb életviteléhez.

[15] A beavatkozó nem tett nyilatkozatot a másodfokú eljárás során.

[16] Az ítéltábla tárgyaláson kívül bírálta el a fellebbezést a Pp. 376. §-ának (1) bekezdése alapján, és azt nagyjából megalapozottnak találta.

[17] Az ítéltábla fellebbezés hiányában nem érintette az I. rendű felperes viszonylatában tett ítéleti rendelkezéseket (ide nem értve a hivatalból vizsgálendő illetékkötelezettségét), a III. rendű felperes keresetét 5 000 000 Ft erejéig elutasító, valamint az alperest a II. és a III. rendű felperesekkel szemben 13 000 000 és 10 000 000 Ft erejéig marasztaló rendelkezéseket.

[18] Az ítéltábla annyiban pontosította az elsőfokú ítélet indokolása szerkezeti egységeinek megnevezéseit, hogy a „tényállás alapjául szolgáló bizonyítékok” értékelése is a „jogi indokolás” része a Pp. 346. §-ának (5) bekezdése alapján. E mérlegelés kapcsán pedig annak rögzítése szükséges csak, hogy az alperes – az „akadálymentes világra” vonatkozó előadását kivéve – az elsőfokú eljárás során sem vitatta a felperesek hivatkozásait az általuk elszenvedett, köztudomásúlag is ismert hátrányaira.

[19] Mindezek azonban – figyelemmel a fellebbezési kérelem és ellenkérelem Pp. 370. §-ának (1) bekezdése szerinti korlátaira is – nem befolyásolták, hogy az elsőfokú bíróság feltárta az ügy érdemi elbírálásához szükséges tényállást, figyelembe vette az eset sérelemdíj mértékének meghatározásához szükséges körülményeit, amelyek alapján azonban túlzott mértékben rendelkezett az alperes marasztalásáról.

[20] Az ítéltábla előjáróban hangsúlyozza, hogy a II. és III. rendű felperesek nem éltek fellebbezéssel (akár az elszenvedett hátrányokra vonatkozó indokolást illetően), ezért a fellebbezési ellenkérelmükben előadottak nem szolgálhattak az elsőfokú ítélet felülbírálatára.

[21] A fellebbezés érdemben annyiban támadta az elsőfokú bíróság által értékelt nem vagyoni sérelmeket, hogy az alperes álláspontja szerint a jelen technológiai fejlettség mellett a látássérültek is korlátlanul tudnak információhoz jutni, mindennapi tevékenységeiket és tanulmányaikat végezni, hosszabb távon gyakorlatilag önálló életvitelt folytatni. Érvelésével szemben azonban a látás teljes korlátozottsága az élet minden területén jelentkező olyan elemi hátrányt jelent, amelynek elviselése ugyan a technológia fejlődésének köszönhetően valamelyest kisebb megterhelést jelent, mint 10-20 évvel ezelőtt (de alapvetően csak az elektronikusan hozzáférhető adatokat illetően), azonban a számbavehető interakciók akadálymentessége meglehetősen elmaradt és csak egyes ágazatokra jellemző (ott is korlátozottan), valamint a tanulmányok lehetőségekhez képest történő kiteljesedése is speciálisan erre szabott tanintézményekben lehetséges, az önálló életvitel pedig a látók életviteléhez képest mindvégig jelentősen korlátozott.

[22] A fellebbezésben előadottakhoz képest továbbá nincs jelentősége, hogy a II. és III. rendű felpereseknek voltak vagyoni károsodással összefüggő szempontjaik is (amely a

Ptk. 2:53. § alapján önálló keresetőséget jelent), mert az elsőfokú bíróság – helytállóan – kizárólag a nem vagyoni hátrányokat értékelte a sérelemdíj összegének meghatározásánál a Ptk. 2:52. §-a (1) bekezdésének megfelelően, amely szerint akit személyiségi jogában megsértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért.

[23] Az elsőfokú bíróság – a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között értékelve – ennek megfelelően a Ptk. 2:52. §-ának (3) bekezdésében foglaltakat alkalmazta. E szerint pedig a sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire – különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására – tekintettel, egy összegben határozza meg. Az alperes azonban helytállóan hivatkozott arra, hogy a megítélt összegek elrugaskodtak az irányadó bírói gyakorlattól.

[24] Ennek értékeléséhez előre kell bocsájtani, hogy a bírói gyakorlatban formálódó értékszínvonal az összeg meghatározásának csak a nagyságrendi behatárolásához ad szempontot. A személyiségi jogsértések és hátrányos következményeik különbözőségei nem teszik lehetővé az eltérő összegek ennél pontosabb összevetését. Az ítéletben pedig nem azt kell megindokolnia a bíróságnak, hogy mennyiben tér el más korábbi döntésektől, hanem azt, hogy az adott ügy egyedi körülményei milyen összeg meghatározását indokolják (BH2025. 38.).

[25] Az elsőfokú bíróság az utóbbinak – fellebbezéssel sem támadott módon – eleget tett, azonban figyelmen kívül hagyta a bírói gyakorlatban formálódó értékszínvonalat. Erre vonatkozóan pedig az alperes helytállóan hivatkozott arra, hogy a Debreceni Ítéltábla a fellebbezésben is idézett Pf.I.20.251/2024/6. számú ítéletében (összegezve az alkalmazott értékszínvonalra vonatkozó aktuális gyakorlatot) olyan Down-szindrómás (azaz a külső jegyeiben is megkülönböztethető) gyermek szüleinek ítélte meg 17 000 000 Ft sérelemdíjat – a fellebbezési ellenkérelemben foglaltaktól eltérően nem 2016., hanem 2024. évi árszínvonalon –, akinek gondozása, nevelése és felügyelete (eleve a szülő-gyermek viszony kiteljesedése, az önálló életvitelre való alkalmassága, stb.) önmagában is nehezebb, és aki többrétű fizikai és mentális megbetegedésben szenved. Mivel ezen ügy tárgya látáskárosodásban nem szenvedő gyermek szüleinek nem vagyoni sérelme volt, az ítéltábla összehasonlításra alkalmasnak a Fővárosi Ítéltábla azon határozatát (7.Pf.20.061/2024/5/II. számú ítélet) hozza további példaként, amelyben olyan oxigénhiányosan született gyermek szüleinek ítéltek meg 2023. évi árszinten 19 500 000 és 24 000 000 Ft-ot, ahol az élete végéig ápolásra szoruló, súlyos agykárosodásban, mozgásszervi- és értelmi fogyatékoságban szenvedő, egyben vak gyermek szülei maguk is mentális sérüléseket szenvedtek el, párkapcsolatuk megszakadt, egyikük élete végéig gondoskodik a gyermek ápolásáról. Ebbe illeszkedik a Fővárosi Ítéltábla fellebbezési ellenkérelemben is hivatkozott 7.Pf.20.680/2023/4/II. számú ítéletében 2023. évi árszínvonalon olyan kontaktusba nem vonható, négy végtagra lebénult gyermek szüleinek megítélt 35 000 000 és 25 000 000 Ft nem vagyoni kártérítés is, akik párkapcsolata ugyancsak tönkrement és maguk is pszichés károsodást szenvedtek el, és egyikük gondoskodik a gyermek élethosszig tartó ápolásáról.

[26] Ez alapján pedig az elsőfokú bíróság által – nem vitásan helytállóan – mérlegeltekhez képest az említett döntésekben 2023. és 2024. évi árszínvonalon, azaz a jelen perbeli 2022. évi árszínvonalhoz képest jelentősen kedvezőtlenebb inflációs környezetben megítélt 30 000 000 és 25 000 000 Ft sérelemdíj eltúlzott volt, az – figyelembe véve azt a

fellebbezéssel ugyancsak nem támadott megállapítást, hogy az elszenvedett hátrányait nézve különbséget kell tenni közöttük – a II. rendű felperes esetében 15 000 000, a III. rendű felperes esetében 12 000 000 Ft sérelemdíjat indokol, mivel a – fellebbezésben hivatkozottaknak megfelelően az egészségügyi szolgáltató felelősségének mértékét is értékelő – bírói gyakorlattal ez áll összhangban. A felek ezt érintő további hivatkozásával kapcsolatban annak rögzítése szükséges továbbá, hogy nemcsak a bíróságok józan mértéktartásának, de (különösen nemzetközi összehasonlításban) a társadalom teherbíróképességének is jelentősége van a sérelemdíj összegének meghatározásánál. Ez utóbbi körében azonban nincs jelentősége a személyiségi jogsértést „okozó” orvos keresménye nagyságrendjének, mivel a Ptk. [ide nem értve a 6:522. §-ának (4) bekezdését és 6:545. §-át] nem a „károkozó” vagy a „károsult” jövedelmi-vagyoni viszonyai alapján differenciál.

[27] Az ítéltábla mindezek alapján részben megváltoztatta az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezéseit a Pp. 383. §-ának (2) bekezdése alapján, és a II. rendű felperes esetében 30 000 000 Ft-ról 15 000 000 Ft-ra, a III. rendű felperes esetében pedig 25 000 000 Ft-ról 12 000 000 Ft-ra leszállította az alperes marasztalásának kamatköteles tőkeösszegét, és azt meghaladóan utasította el a keresetet.

[28] A megváltozott döntés következtében ugyan megváltozott a II. és III. rendű felperések pernyertességének aránya is 100 és 83%-ról 50 és 40%-ra, azonban az általuk követelt összeg így sem tekinthető nyilvánvalóan túlzottnak. Ezért az ítéltábla a fellebbezési kérelem ellenében a Pp. (elsőfokú bíróság által az illetékfizetés körében alkalmazott) 83. §-ának (3) bekezdésének megfelelően nem kötelezte e felpereseket a perveszteségükre jutó alperesi perköltség viselésére. Ugyanakkor a pernyertességük Ft-ban kifejezett értéke alapján az alperest velük szemben terhelő, ügyvédi munkadíjból álló perköltség mérséklésének sem volt helye. Az összesen 27 000 000 Ft összegű pernyertességük alapján ugyanis az alperesre áthárítható ügyvédi munkadíj összege a R. 3. §-a (2) bekezdésének b) pontja és 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján $(500\,000 + 510\,000 = 1\,010\,000 \text{ Ft} + 27\% =) 1\,282\,700 \text{ Ft}$ lenne, amely így is meghaladja a javukra első fokon megállapított – e tekintetben fellebbezéssel nem érintett – 1 158 400 Ft-ot.

[29] Az ítéltábla ugyanakkor a Pp. 383. §-ának (6) bekezdése alapján hivatalból észlelte, hogy az elsőfokú bíróság tévesen határozta meg a kereseti illeték összegét, és hogy azt az I. rendű felperes a teljes pervesztesége folytán viselni köteles. A felperesek ugyanis bár egy perben, de pertársként önálló követelésként érvényesítettek személyenként olyan követelést, amelynek illetéke egyenként az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 42. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerinti maximum: 1 500 000 Ft. Ez alapján a kereseti illeték valamennyi felperes keresete esetében 1 500 000, összesen pedig 4 500 000 Ft, azonban az elsőfokú bíróság által – e vonatkozásban – helytállóan értékelték szerint csak a II. és III. rendű felperesek mentesültek annak viselése alól, a teljes egészében pervesztes I. rendű felperes nem. Az ítéltábla ezért az ő vonatkozásában részben megváltoztatta az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részét is, és kötelezte 1 500 000 Ft meg nem fizetett kereseti illeték viselésére a Pp. 102. §-ának (1) bekezdése alapján. Az ennek megfizetésére vonatkozó további rendelkezés pedig az Itv. 78. §-ának (4) bekezdésén, valamint a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. §-ának (2) és (2a) bekezdésén alapul. Az állam terhén pedig ezért nem az elsőfokú ítéletben feltüntetett 1 500 000, hanem 3 000 000 Ft illeték marad a Pp. 102. §-ának (6) bekezdése alapján.

[30] Az alperes a másodfokú eljárás során nagyobb, a II. és III. rendű felperesek pedig kisebb részben lettek pernyertesek, az ítéltábla azonban mellőzte a pernyertességük alapján őket megillető perköltség viselésére vonatkozó rendelkezést, mert a perköltség felszámítása egyikük esetében sem felelt meg a jogszabályi rendelkezéseknek. Eleve meg sem jelölték a kért perköltség összegét [Pp. 81. §-a (2) bekezdésének első mondata], az alperes pedig kizárólag a R.-t tüntette fel, a vonatkozó jogszabályi rendelkezést [Pp. 81. §-a (2) bekezdésének második mondata] nem, míg a II. és III. rendű felperesek olyan jogszabályhelyet [a R. 3. §-a (2) bekezdésének b) pontjától eltérően annak c) pontja], amely a jelen perben nem alkalmazható, amely kizárta a perköltségre vonatkozó igényüket (pl. Kúria Pfv.I.21.274/2023/5. számú határozata).

[31] A fellebbezett pertárgyértéket tekintve a személyes illetékmentes alperes pervesztességére 4 000 000 Ft, a II. rendű felperes pervesztességére 15 000 000 Ft, a III. rendű felperes pervesztességére 13 000 000 Ft jut. Az alperes személyes illetékmentessége miatt az állam viseli a pervesztességére jutó 320 000 Ft meg nem fizetett fellebbezési illetéket [Itv. 46. §-ának (1) bekezdése] a Pp. 102. §-ának (6) bekezdése alapján. Az ítéltábla a Pp. 102. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a II. és III. rendű felpereseket a pervesztességükre jutó fellebbezési illeték viselésére, amely a II. rendű felperes esetében $(15\,000\,000 * 8\% =) 1\,200\,000$, a III. rendű felperes esetében $(13\,000\,000 * 8\% =) 1\,040\,000$ Ft. A fellebbezési illeték megfizetésére kötelezés a fent hivatkozott jogszabályhelyeken alapul.

Debrecen, 2025. április 15.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Árok Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Gárdosi Judit s.k. bíró